

Motion till riksdagen 2024/25:801

av **Ulrika Westerlund m.fl. (MP)**

Åtgärder för förbättrad ledsagning – hedrande av riksdagens tillkännagivande

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska återkomma med besked om när en utredning om en ny lag för att reglera insatsen ledsagning kommer att tillsättas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

FN:s kommitté som bevakar rättigheter för personer med funktionsnedsättning riktade våren 2024 hård kritik mot Sverige för att vårt land inte garanterar synskadade möjligheter att delta i samhället och utöva grundläggande medborgerliga och politiska rättigheter. Kritiken gäller även att grundläggande förutsättningar för fysisk rörelse, sport och fritidsaktiviteter inte tillgodoses. Synskadades Riksförbund bekräftar den bilden och berättar att deras medlemmar idag regelmässigt nekas ledsagning även för nödvändiga aktiviteter som att kunna gå och handla mat, ta en promenad och träna för att bevara hälsan – vilket sker även när vårdgivare bedömt sådant stöd som livsnödvändigt för den enskilde på sikt. Ytterligare ett exempel gäller en kvinna som sökte stöd för att få besöka sin mans grav men nekades insatsen från sin hemkommun.

Det var med anledning av denna djupt otillfredsställande situation som socialutskottet och en majoritet i riksdagen i juni 2024 gjorde ett tillkännagivande till regeringen om att en ny lag om ledsagning för denna grupp behöver utredas och det är mycket angeläget att ett sådant arbete prioriteras.

Problem som lyftes i den miljöpartistiska motionen som låg till grund för tillkännagivandet var bland annat att medlemsundersökningar som Synskadades Riksförbund har gjort visar att personer med synnedsättningar är mer drabbade av både fysisk och psykisk ohälsa än befolkningen i stort. Exempel är värk av olika slag, sömnproblem, oro och ensamhet. Begränsade möjligheter till motion och att komma ut i naturen är faktorer som kan bidra till detta. Förbundet menar att det finns ett samband mellan det stöd som

synskadade får från samhället och deras mående. De allra flesta människor, oavsett om man ser eller inte, mår helt enkelt inte bra av att ofrivilligt vara bundna till sitt eget hem, utan möjlighet att röra sig som andra.

Anledningen till att förslaget om en särskild lag lades i den förra motionen var att rätten till ledsagning enligt LSS gradvis har urholkats genom en successiv förskjutning av hur lagen tillämpas. Synskadade får idag regelmässigt avslag på ansökan om ledsagning enligt LSS. Även personer som under många år har beviljats ledsagning har plötsligt fått sin rätt till stöd indragen. Beslut om att från en dag till en annan neka ledsagning meddelas utan att någonting i personens situation har ändrats; personen i fråga har inte plötsligt börjat se bättre. Det enda som har hänt är att lagen tolkas annorlunda. Allt färre i LSS personkrets 3 (där synskadade ingår) beviljas ledsagning. Det är med anledning av denna situation som en egen lag bör utredas.

Eftersom en utredning ännu inte har tillsatts, återkommer vi nu i frågan.

Ulrika Westerlund (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Katarina Luhr (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Leila Ali Elmi (MP)

Märta Stenevi (MP)

Jan Riise (MP)